

EGYEZMÉNY A BIOLÓGIAI SOKFÉLESÉGRŐL

A Szerződő Felek,

tudatában a biológiai sokféleségben rejlő értékeknek, valamint a biológiai sokféleség és komponensei ökológiai, genetikai, társadalmi, tudományos, oktatási, kulturális, rekreációs és esztétikai értékeinek,

tudatában a biológiai sokféleség jelentőségének az evolúcióban és a bioszféra életfenntartó rendszereinek megtartásában is,

megerősítve, hogy a biológiai sokféleség megőrzése az emberiség közös ügye,

megállapítva, hogy az Államok szuverén jogokkal rendelkeznek saját biológiai erőforrásaik felett,

megállapítva azt is, hogy az Államok felelősek biológiai sokféleségük megőrzéséért és biológiai erőforrásaik fenntartható módon történő használatáért,

aggódva amiatt, hogy a biológiai sokféleség jelentősen csökken bizonyos emberi tevékenységek miatt,

tudatában annak, hogy a biológiai diverzitással kapcsolatos információ és tudás általában hiányzik, és hogy sürgősen szükség van tudományos, technikai és intézményi kapacitás kifejlesztésével azon alapvető ismeretek megszervezésére, melyek alapján a megfelelő intézkedések megtervezhetők és végrehajthatók,

megjegyezve, hogy a biológiai sokféleség jelentős csökkenésének vagy elvesztésének okait létfontosságú előre látni, megelőzni és okait megszüntetni,

megjegyezve azt is, hogy ahol a biológiai sokféleség jelentős csökkenésének vagy elvesztésének veszélye fenyeget, a teljes tudományos bizonyosság hiánya nem használható érvként az e fenyegetés elkerülésére vagy mérséklésére irányuló intézkedések elhalasztására,

megjegyezve továbbá, hogy a biológiai sokféleség megőrzéséhez az alapvető követelmény az ökológiai rendszerek és természetes élőhelyek *in-situ* védelme és a fajok életképes populációinak fenntartása és helyreállítása természetes környezetükben,

megjegyezve továbbá, hogy a mindenekelőtt a származás-szerinti országban végrehajtott *ex-situ* intézkedéseknek szintén fontos szerepe lehet,

felismerve számos hagyományos életstílusú bennszülött és helyi közösség szoros és tradicionális függését a biológiai erőforrásoktól, és a biológiai sokféleség megőrzésével, illetve komponenseinek fenntartható használatával kapcsolatos tradicionális tudásból, újításokból és gyakorlatból származó haszon egyenlő megosztásának kívánatosságát,

felismerve a nők alapvető szerepét is a biológiai sokféleség megőrzésében és fenntartható használatában és megerősítve annak szükségességét, hogy a nőknek a biológiai sokféleség megőrzésére vonatkozó politika kialakításában és kivitelezésében minden szinten teljes részvételt kell biztosítani,

hangsúlyozva az Államok, a kormányközi szervezetek és a nem- kormányzati szektor közötti nemzetközi, regionális és globális együttműködés fontosságát és elősegítésének szükségességét a biológiai sokféleség megőrzésének és komponensei fenntartható használatának céljából,

elismerve, hogy új és további pénzügyi források biztosítása, valamint a megfelelő technológiák kellő hozzáférhetősége várhatóan lényeges változást eredményezhet majd világszerte a biológiai sokféleség csökkenésének kezelésében,

elismerve továbbá, hogy külön intézkedés szükséges a fejlődő országok igényeinek kielégítésére, beleértve új és további pénzügyi források és a vonatkozó technológiák megfelelő hozzáférhetőségének biztosítását,

megjegyezve e tekintetben a legkevésbé fejlett országok és kis szigetállamok sajátos feltételeit,

elismerve, hogy a biológiai sokféleség megőrzésére jelentős beruházások szükségesek, és hogy ezen beruházásokból sokféle környezeti, gazdasági és társadalmi haszon várható,

felismerve, hogy a fejlődő országokban a gazdasági és társadalmi fejlődés valamint a nyomor leküzdése az első és legfontosabb prioritás,

annak tudatában, hogy a biológiai sokféleség megőrzése és fenntartható használata alapvető fontosságú a világ növekvő népességének élelmezési, egészségügyi és más szükségleteinek ellátásában és e célból lényeges mind a genetikai erőforrások, mind a technológiák hozzáférhetősége és megosztása,

megjegyezve, hogy végső soron a biológiai sokféleség megőrzése és fenntartható használata az Államok közötti baráti viszonyt fogja erősíteni és hozzá fog járulni az emberiség békéjéhez,

igényelve a biodiverzitás és komponenseinek fenntartható használatával kapcsolatos meglévő nemzetközi intézkedések megerősítését és kiegészítését,

eltökélten a jelen és jövő nemzedékek érdekében a biológiai sokféleség megőrzésére és fenntartható használatára,

a következőkben állapotok meg:

1. cikkely CÉLKITŰZÉSEK

Ezen Egyezménynek a vonatkozó rendelkezései szerint követendő célja a biológiai sokféleség megőrzése, komponenseinek fenntartható használata, a genetikai erőforrások hasznosításából származó előnyök igazságos és méltányos elosztása, beleértve a genetikai erőforrásokhoz való megfelelő hozzáférhetőséget, a vonatkozó technológiák megfelelő átadását - az ezen erőforrásokkal és technológiákkal kapcsolatos minden jog figyelembevételével -, és a megfelelő pénzeszközök biztosítását.

2. cikkely FOGALMAK HASZNÁLATA

Ezen Egyezmény céljaira:

"Biológiai sokféleség" a bármilyen eredetű élőlények közötti változatosságot jelenti, beleértve többek között a szárazföldi, tengeri és más vízi ökológiai rendszereket, valamint az e rendszereket magukban foglaló ökológiai sokaságokat; ez magában foglalja a fajokon belüli, a fajok közötti sokféleségre és maguknak az ökológiai rendszereknek a sokféleségét.

"Biológiai erőforrások" tartalmazzák a genetikai erőforrásokat, szervezeteket vagy azok részeit, populációkat vagy az ökológiai rendszerek bármely más élő komponensét, amely az emberiség számára ténylegesen vagy potenciálisan felhasználható vagy értékes.

"Biotechnológia" bármely olyan technológiai alkalmazást jelent, amely biológiai rendszereket, élő szervezeteket vagy ezek származékait használja fel meghatározott felhasználású termékek vagy folyamatok létrehozására vagy módosítására.

"Genetikai erőforrások származási országa" jelenti azt az országot, amelynek birtokában vannak azok a genetikai erőforrások *in-situ* körülmények között.

"Genetikai erőforrást szolgáltató ország" jelenti azt az országot, amely genetikai erőforrásokat szolgáltat *in-situ* forrásokból gyűjtve, beleértve mind a vad mind a házasított fajok populációit, vagy olyan *ex-situ* forrásokból véve, amelyek származhattak vagy nem származhattak az illető országból.

"Háziasított vagy termesztett fajok" olyan fajokat jelölnek, amelyeknél az emberek saját hasznukra befolyásolták az evolúciós folyamatot.

"Ökológiai rendszer (ökoszisztéma)" jelenti a növény-, állat- és mikroorganizmus-közösségek, valamint ezek élettelen környezetének dinamikus együttesét - egy funkcionális egységben.

"*Ex-situ védelem*" a biológiai sokféleség komponenseinek természetes élőhelyén kívüli megőrzését jelenti.

"*Genetikai erőforrás (genetikai anyag)*" bármely növényi, állati, mikrobiális vagy más eredetű, az öröklődés funkcionális egységeit tartalmazó anyagot jelent.

"*Élőhely*" olyan hely vagy hely-típus, ahol egy élőlény vagy populáció a természetben előfordul.

"*In-situ feltételek*" olyan feltételeket jelentenek, ahol a genetikai erőforrások ökológiai rendszereken belül és természetes élőhelyeken léteznek, illetve házasított és természetű fajok esetében abban a környezetben élnek, ahol megkülönböztető sajátásaik kifejlődtek.

"*In-situ védelem*" ökológiai rendszerek és természetes élőhelyek megőrzését és a fajok életképes populációinak helyreállítását és fenntartását jelenti természetes környezetükben, valamint házasított vagy természetű fajok esetében abban a környezetben, melyben a rájuk jellemző tulajdonságaik kifejlődtek.

"*Védett terület*" meghatározott védelmi cél érdekében létesített vagy szabályozott és fenntartott, földrajzilag meghatározott területet jelent.

"*Regionális gazdasági integrációs szervezet*" egy adott régió szuverén államaiból alakult olyan szervezetet jelent, amelyre a tagállamok átruházták az ezen Egyezményben szabályozott ügyekkel kapcsolatos illetékességüket és amely saját szabályzata szerint, megfelelő felhatalmazással rendelkezik az egyezmény aláírására, ratifikálására, elfogadására, jóváhagyására és életbeléptetésére.

"*Fenntartható használat*" a biológiai sokféleség komponenseinek olyan módon és ütemben történő használatát jelenti, mely nem vezet a biológiai sokféleség hosszú távú csökkenéséhez, ezzel fenntartva a benne lévő lehetőséget a jelen és jövő generációk igényeinek és törekvéseinek kielégítésére.

"*Technológia*" magában foglalja a biotechnológiát.

3. cikkely ALAPELV

Az Egyesült Nemzetek Kartájával és a nemzetközi jog alapelveivel összhangban az Államok szuverén joga a saját erőforrásaik felhasználása a saját környezetpolitikájuk szerint, s felelősége annak biztosítása, hogy törvénykezési vagy ellenőrzési területükön belüli tevékenységük ne okozzon kárt más Államok vagy a nemzeti fennhatóságon kívül eső területek környezetében.

4. cikkely ILLETÉKESSÉGI KÖR

Tekintettel más Államok jogaira, hacsak kifejezetten nem rendelkezik másként az Egyezmény, ezen Egyezmény rendelkezései előírásai minden Szerződő Fél vonatkozásában érvényesek:

- (a) a biológiai sokféleség komponenseinek esetében a nemzeti illetékesség határain belül, és
- (b) azon folyamatokra és tevékenységekre - tekintet nélkül arra, hogy hatásuk hol jelentkezik -, amelyeket fennhatóságuk vagy ellenőrzésük alatt, nemzeti fenségterületükön vagy azon kívül végeztek.

5. cikkely EGYÜTTMŰKÖDÉS

Minden Szerződő Fél - amennyire csak lehetséges és megfelelő - együttműködik más Szerződő Felekkel közvetlenül, vagy ahol lehetséges, ott az illetékes nemzetközi szervezeteken keresztül, a nemzeti fennhatóság határain kívül eső területek vonatkozásában, valamint a kölcsönös érdekeket érintő más ügyekben a biológiai sokféleség megőrzése és fenntartható alkalmazása érdekében.

6. cikkely

ÁLTALÁNOS RENDSZABÁLYOK A MEGŐRZÉSRE ÉS FENNTARTHATÓ HASZNOSÍTÁSRA

Minden Szerződő Fél, a sajátos feltételeinek és képességeinek megfelelően:

- (a) nemzeti stratégiákat, terveket vagy programokat dolgoz ki a biológiai sokféleség megőrzésére és fenntartható hasznosítására, vagy e célra adaptál már meglévő stratégiákat, terveket vagy programokat, amelyek tükrözik, többek között, az ezen Egyezményben felsorolt és az érintett Szerződő Félre vonatkozó intézkedéseket; és
- (b) belefoglalja, amennyire csak lehet és megfelelő, a biológiai sokféleség megőrzését és fenntartható hasznosítását az ágazati vagy ágazatközi tervekbe, programokba és szakpolitikai tevékenységbe.

7. cikkely

AZONOSÍTÁS ÉS ELLENŐRZÉS

Minden Szerződő Fél, amennyire csak lehetséges és megfelelő, különösen a 8. és a 10. cikkelyben foglaltak céljából:

- (a) azonosítja a biológiai sokféleség azon komponenseit, melyek fontosak a megőrzés és fenntartható használat szempontjából, figyelembe véve az I. Mellékletben foglalt kategóriákra utaló listát;
- (b) ellenőrzi mintavétel és más módszerek útján a biológiai sokféleség fenti (a) bekezdés szerint meghatározott komponenseit, különös figyelmet fordítva azokra, amelyek sürgős védelmi intézkedéseket igényelnek és azokra, amelyek a fenntartható hasznosításra a legnagyobb lehetőséget kínálják;
- (c) azonosítja azokat a folyamatokat és tevékenységfajtákat, amelyeknek jelentékeny vagy valószínűleg jelentős mértékű a káros hatása a biológiai sokféleség megőrzésére és fenntartható hasznosítására, továbbá ellenőrzi a hatásait mintavétellel és más módszerek segítségével;
- (d) kezeli és szervezi valamilyen eljárással a fenti (a), (b) és (c) bekezdések szerinti azonosítási és ellenőrzési tevékenységekből származó adatokat;

8. cikkely

IN-SITU VÉDELEM

Minden Szerződő fél, amennyire csak lehetséges és megfelelő:

- (a) létrehozza a védett területek rendszerét vagy olyan területekét, ahol a biológiai sokféleség megőrzése érdekében speciális intézkedéseket kell tenni;
- (b) irányelveket dolgoz ki, ahol szükséges, a védett területek, vagy az olyan területek kiválasztására, kijelölésére és kezelésére, ahol a biológiai sokféleség megőrzésére speciális intézkedéseket kell tenni;
- (c) akár a védett területeken belül, akár azokon kívül szabályozza vagy kezeli azokat a biológiai erőforrásokat, amelyek a biológiai sokféleség megőrzéséhez fontosak, tekintettel azok megőrzésének és fenntartható hasznosításának biztosítására;
- (d) elősegíti az ökológiai rendszerek, természetes élőhelyek védelmét és a fajok életképes populációinak fenntartását természetes környezetükben;
- (e) elősegíti a védett területekkel szomszédos területeken a környezetileg helyes és fenntartható fejlődést ezen területek további védelme céljából;
- (f) rehabilitálja és helyreállítja a degradálódott ökológiai rendszereket, és elősegíti a veszélyeztetett fajok megújulását, többek között, tervek vagy más kezelési stratégiák kidolgozásával és megvalósításával;

(g) eszközöket biztosít vagy tart fenn a biotechnológia eredményeként létrejött olyan módosított élő szervezetek hasznosításából és kibocsátásából eredő kockázatok szabályozására, kezelésére vagy ellenőrzésére, amelyeknek valószínűleg a biológiai sokféleség megőrzését és fenntartható hasznosítását érintő káros környezeti hatásaik vannak, beleértve az emberi egészséget érintő kockázatok számításba vételét is;

(h) az ökológiai rendszereket, élőhelyeket vagy fajokat veszélyeztető idegen fajok betelepítését megelőzi, vagy ellenőrzi illetőleg megsemmisíti azokat;

(i) erőfeszítéseket tesz azon feltételek biztosítása érdekében, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a biológiai sokféleség jelenlegi felhasználása és megőrzése, valamint komponenseinek fenntartható hasznosítása egymással összeegyeztethető legyen;

(j) nemzeti jogalkotása keretében tekintetbe veszi, megőrzi és fenntartja a hagyományos életmódokat megtestestítő bennszülött és a helyi közösségeknek - a biológiai sokféleség megőrzése és fenntartható hasznosítása szempontjából fontos ismereteit, újításait és módszereit, továbbá elősegíti azok szélesebb körű alkalmazását ezen ismeretek, újítások és módszerek birtokosainak jóváhagyásával és bevonásával, valamint ösztönzi az ilyen ismeretek, újítások és módszerek alkalmazásából eredő haszon egyenlő elosztását;

(k) kidolgozza vagy karbantartja a veszélyeztetett fajok és populációk védelméhez szükséges jogszabályokat és/vagy más szabályozó rendelkezéseket;

(l) szabályozza vagy kezeli a tevékenységek megfelelő folyamatait és kategóriáit, ahol a 7. cikkely szerint, a biológiai sokféleséget jelentősen károsító hatást állapítottak meg; és

(m) együttműködik pénzügyi és más támogatás nyújtásával különösen a fejlődő országok számára a fenti (a)-(l) bekezdésekben körülírt *in-situ* védelem érdekében.

9. cikkely EX-SITU VÉDELEM

Minden Szerződő Fél, amennyire csak lehetséges és megfelelő, főképpen az *in-situ* intézkedések kiegészítése céljából:

(a) intézkedéseket hoz a biológiai sokféleség komponenseinek *ex-situ* védelmére, lehetőleg azok származási országában;

(b) megteremti és fenntartja a növények, állatok és mikroorganizmusok *ex-situ* megőrzésének, valamint kutatásának feltételeit, elsősorban a genetikai források származási országaiban;

(c) intézkedéseket hoz a veszélyeztetett fajok rehabilitációjára és helyreállítására, valamint megfelelő feltételek között történő visszatelepítésükre természetes élőhelyeikre;

(d) szabályozza és irányítja a biológiai erőforrásoknak a természetes élőhelyekről az *ex-situ* megőrzés céljára való begyűjtését oly módon, hogy ez ne veszélyeztesse az ökológiai rendszereket és a fajok *in-situ* populációit, kivéve ha speciális, ideiglenes *ex-situ* intézkedésekre van szükség a fenti (c) bekezdés értelmében; és

(e) együttműködik pénzügyi és más támogatás nyújtásában a fenti (a)-(d) bekezdések szerinti *ex-situ* védelem céljából és az *ex-situ* megőrzés eszközeinek létrehozásában és fenntartásában a fejlődő országokban.

10. cikkely

A BIOLÓGIAI SOKFÉLESÉG KOMPONENSEINEK FENNTARTHATÓ HASZNOSÍTÁSA

Minden Szerződő Fél, amennyire csak lehetséges és megfelelő:

- (a) integrálja a biológiai erőforrások megőrzésével és fenntartható hasznosításával kapcsolatos szemléletet a nemzeti döntéshozatalban;
- (b) a biológiai erőforrások hasznosítására vonatkozó intézkedéseket tesz annak érdekében, hogy elkerüljék vagy minimalizálják a biológiai sokféleséget érintő káros hatásokat;
- (c) védelmezi és bátorítja a biológiai erőforrásoknak a szokásos felhasználását, amely a védelem vagy a fenntartható hasznosítás követelményeivel összeegyeztethető hagyományos kulturális gyakorlattal összhangban van;
- (d) támogatja a helyi lakosságot az olyan lepusztult területeken a helyreállító feladatok kidolgozásában és végrehajtásában, ahol a biológiai sokféleség megfogyatkozott;
- (e) ösztönzi az együttműködést az állami hatóságok és a magánszektor között a biológiai erőforrások fenntartható felhasználására vonatkozó módszerek kifejlesztésében.

11. cikkely

ÖSZTÖNZŐ INTÉZKEDÉSEK

Mindegyik Szerződő Fél, amennyire csak lehetséges és megfelelő, gazdasági és társadalmi szempontból alkalmas intézkedéseket hoz, amelyek ösztönzően hatnak a biológiai sokféleség komponenseinek megőrzésére és fenntartható használatára.

12. cikkely

KUTATÁS ÉS KÉPZÉS

A Szerződő Felek figyelembe véve a fejlődő országok sajátos szükségleteit:

- (a) programokat szerveznek és folytatnak a biológiai sokféleség és komponensei meghatározására, védelmére és fenntartható hasznosítására szolgáló módszerek tudományos és technikai oktatására, illetve a képzésre, továbbá támogatják a fejlődő országok sajátos igényeit figyelembevevő ilyen oktatást és képzést;
- (b) támogatják és ösztönzik az olyan kutatásokat, amelyek a biológiai sokféleség megőrzését és fenntartható használatát segítik elő különösen a fejlődő országokban, többek között, a Szerződő Felek Konferenciájának határozataival összhangban, amelyeket a Tudományos, Technikai és Technológiai Tanácsadó Segédtestület javaslatai alapján hoznak; és
- (c) a 16. 18. és 20. cikkelyekkel összhangban elősegítik a biológiai sokféleségre vonatkozó azon kutatások tudományos eredményeinek felhasználását, amelyek a biológiai erőforrások megőrzésére és fenntartható hasznosítására szolgáló módszerek kifejlesztésére irányulnak, valamint együttműködnek ennek érdekében.

13. cikkely

KÖZOKTATÁS ÉS TÁJÉKOZTATÁS

A Szerződő Felek:

- (a) elősegítik és bátorítják a biológiai sokféleség megőrzésének fontosságára és az ahhoz szükséges intézkedésre vonatkozó ismeretek megértését, valamint a hírközlő eszközökön keresztül terjesztését és ezen témakörök oktatási programokba való felvételét; és
- (b) szükség szerint együttműködnek más Államokkal és nemzetközi szervezetekkel az oktatást és a tájékoztatást szolgáló olyan programok fejlesztésében, amelyek a biológiai sokféleség megőrzésére és fenntartható használatára vonatkoznak.

14. cikkely

HATÁSBECSLÉS ÉS A KÁROS HATÁSOK MINIMALIZÁLÁSA

1. Mindegyik Szerződő Fél, amennyire csak lehetséges és megfelelő:

(a) alkalmas eljárásokat vezet be, amelyek előírják azon terveire vonatkozó környezeti hatások becslését, amelyek valószínűleg jelentős káros hatással lesznek a biológiai sokféleségre, azzal a céllal, hogy az ilyen hatásokat elkerüljék vagy minimalizálják és, ahol alkalmas, lehetővé teszi a nyilvánosság részvételét az ilyen eljárásokban.

(b) megfelelő intézkedéseket tesz annak biztosítására, hogy kellően figyelembe vegyék az olyan programjainak és politikai lépéseinek környezeti követelményeit, amelyek feltehetően jelentős mértékű a káros hatásuk a biológiai sokféleségre;

(c) kölcsönösségi alapon elősegíti a bejelentést, információcserét és a konzultációt a fennhatósága vagy ellenőrzése alá tartozó azon tevékenységekről, amelyek valószínűleg jelentős mértékben károsan befolyásolják más Államok vagy a nemzeti illetékességen kívül eső területek biológiai sokféleségére, elősegítve a megfelelő kétoldalú, regionális vagy sokoldalú megegyezések megkötését;

(d) a fennhatósága vagy ellenőrzése alatt keletkező, más Államok fennhatósága alá tartozó területek vagy a nemzeti illetékességén kívül eső területek biológiai sokféleségét fenyegető vagy súlyos veszély vagy kár esetén azonnal értesíti a potenciálisan érintett Államokat erről a veszélyről vagy károsodásról, valamint kezdeményezi az ilyen veszélyt vagy károsodást megelőző vagy minimalizáló intézkedéseket;

(e) elősegíti a természeti vagy akár más okból keletkezett és a biológiai sokféleséget súlyosan és közvetlenül fenyegető veszélyt jelentő tevékenységekkel vagy eseményekkel kapcsolatos szükségintézkedésekre vonatkozó nemzeti programokat, valamint bátorítja a nemzetközi együttműködést az említett nemzeti erőfeszítések kiegészítésére, és - ahol szükséges és az érintett Államok vagy regionális gazdasági integrációs szervezetek egyetértésével találkozik - közös biztonsági terv kidolgozására.

2. A Felek Konferenciája - az elvégezendő elemzések alapján - vizsgálja a biológiai sokféleség károsodásával kapcsolatos felelősség és jóvátétel ügyét, beleértve a helyreállítást és a kártérítést, kivéve, ha az ilyen felelősség tisztán belügy.

15. cikkely

A GENETIKAI ERŐFORRÁSOK HOZZÁFÉRHETŐSÉGE

1. Elismerve az Államok szuverén jogát a nemzeti erőforrásaik felett, a genetikai erőforrások hozzáférhetősége a nemzeti kormányok fennhatóságába tartozik és a nemzeti törvénykezésnek van alárendelve.

2. Mindegyik Szerződő Fél törekszik olyan feltételek megteremtésére, amelyek megkönnyítik a genetikai erőforrások hozzáférhetőségét más Szerződő Fél által folytatandó, környezetileg megfelelő felhasználásra, és amelyek nem eredményeznek ezen Egyezmény célkitűzéseit hátráltató korlátozásokat.

3. Ezen Egyezmény céljára az ebben, valamint a 16. és a 19. cikkelyben említett valamely Szerződő Fél által nyújtott genetikai erőforrások alatt csak azok a genetikai erőforrások értendők, melyeket olyan Szerződő Felek adnak, amelyek ezen erőforrások származási országai, vagy olyan Felek, amelyek e genetikai erőforrásokra az Egyezménnyel összhangban tettek szert.

4. A hozzáférhetőség, ahol megengedett, kölcsönösen elfogadott feltételek szerint és ezen cikkely rendelkezéseinek megfelelően valósul meg.

5. A genetikai erőforrások hozzáférhetősége az erőforrásokat adó Szerződő Fél előzetesen közölt beleegyezésétől függ, kivéve, ha e Fél másként határoz.

6. Mindegyik Szerződő Fél törekszik a más Szerződő Felektől származó genetikai erőforrásokon alapuló tudományos kutatás fejlesztésére és folytatására - az ilyen Szerződő Felek teljeskörű részvételével, és ahol lehetséges, az ilyen Szerződő Feleknél;

7. Mindegyik Szerződő Fél megfelelőképpen jogi, igazgatási vagy politikai intézkedéseket tesz a 16. és a 19. cikkelyek alapján, illetőleg ahol szükséges, ott a 20. és 21. cikkelyek által meghatározott pénzügyi mechanizmuson keresztül, abból a célból, hogy biztosítsa a kutatás és fejlesztés eredményeinek és a genetikai erőforrások kereskedelmi és más hasznosításából származó haszonnak a méltányos és egyenlő módon történő megosztását azzal a Szerződő Féllel, amelyik ezeket az erő-forrásokat biztosítja. Ezt a megosztást kölcsönösen elfogadott feltételek mellett kell megvalósítani.

16. cikkely

A TECHNOLÓGIA HOZZÁFÉRHETŐSÉGE ÉS ÁTADÁSA

1. Mindegyik Szerződő Fél, felismerve, hogy a technológia magában foglalja a biotechnológiát, és mind a technológia hozzáférhetősége, mind annak átadása a Szerződő Felek között alapvetően fontos ezen Egyezmény céljainak eléréséhez, kötelezi magát ezen cikkely rendelkezéseinek megfelelően a biológiai sokféleség megőrzése és fenntartható hasznosítása vagy a genetikai erőforrások felhasználása szempontjából lényeges és jelentős környezetkárosítást nem okozó technológiák más Szerződő Felek általi hozzáférhetőségének és a nekik való átadásának a biztosítására és/vagy elősegítésére.

2. A fenti 1. bekezdésben említett technológiák hozzáférhetőségét és átadását biztosítja és/vagy elősegíti a fejlődő országok számára kedvező és a legelőnyösebb feltételek mellett, beleértve - ahol ez kölcsönösen elfogadott - a koncessziós és a kedvezményes feltételeket, és ahol szükséges a 20. és 21. cikkelyekben rögzített pénzügyi eljárásokkal összhangban. Szabadalmakat és más szellemi jogokat érintő technológia esetén, az ilyen hozzáférhetőséget és átadást oly módon kell biztosítani, hogy az elismerje a szellemi tulajdonjogok megfelelő és hatékony védelmét és megfeleljen azoknak. E bekezdés alkalmazásának összhangban kell lennie az alábbi 3., 4. és 5. bekezdésekkel.

3. Mindegyik Szerződő Fél megfelelőképpen jogalkotási, közigazgatási vagy politikai intézkedéseket hoz azzal a céllal, hogy a Szerződő Felek, különösen a fejlődő országok, amelyek genetikai erőforrásokat biztosítanak, kölcsönös egyeztetett feltételek mellett hozzájussanak azokhoz a technológiákhoz és átvehessék azokat, amelyek ezen forrásokat hasznosítják, beleértve a szabadalommal vagy más szellemi tulajdonjogokkal védett technológiát, ahol szükséges a 20. és 21. cikkelyek rendelkezései szerint, a nemzetközi joggal összhangban és az alábbi 4. és 5. bekezdések figyelembevételével.

4. Mindegyik Szerződő Fél megfelelőképpen jogalkotási, közigazgatási és politikai intézkedéseket tesz, azzal a céllal, hogy a magánszektor elősegítse a fenti 1. bekezdésben említett technológia hozzáférhetőségét, közös fejlesztését és átadását a fejlődő országok állami intézményeinek, valamint magánszektorának hasznosításra, és ebben a vonatkozásában aláveti magát az ezen cikkely 1., 2. és 3. bekezdésben foglalt kötelezettségeknek.

5. A Szerződő Felek, felismerve, hogy a szabadalmak és más szellemi tulajdonjogok hatással lehetnek a jelen Egyezmény végrehajtására, ebben a tekintetben együttműködnek - a nemzeti jogalkotásnak és a nemzetközi jognak a tekintetbe vételével - annak biztosítására, hogy ezen jogok segítsék és ne hátráltassák ezen Egyezmény céljait.

17. cikkely

INFORMÁCIÓCSERE

1. A Szerződő Felek elősegítik minden nyilvánosan rendelkezésre álló forrásból a biológiai sokféleség megőrzésével és fenntartható hasznosításával kapcsolatos információk cseréjét, figyelembe véve a fejlődő országok sajátos szükségleteit.

2. Az ilyen információcsere magában foglalja a műszaki, tudományos és társadalmi-gazdasági kutatás eredményeinek cseréjét, valamint a képzési és felmérési programokra vonatkozó információkat, specializált ismereteket, a bennszülött közösségek ismereteit és a hagyományos ismereteket önmagukban véve, valamint a 16. cikkely 1. bekezdésében említett technológiákkal együttesen. Ahol lehetséges, ott magában foglalja az információ visszajuttatását is.

18. cikkely MŰSZAKI ÉS TUDOMÁNYOS EGYÜTTMŰKÖDÉS

1. A Szerződő Felek támogatják a nemzetközi műszaki és tudományos együttműködést a biológiai sokféleség megőrzése és fenntartható hasznosítása területén, ahol szükséges, ott a megfelelő nemzetközi és nemzeti intézményeken keresztül.
2. Mindegyik Szerződő Fél támogatja a műszaki és tudományos együttműködést más Szerződő Felekkel, különösen a fejlődő országokkal, ezen Egyezmény megvalósítása érdekében, többek között a nemzeti politikai eljárások fejlesztésén és megvalósításán keresztül. Az ilyen együttműködés támogatásakor különös figyelemmel kell lenni a nemzeti adottságok fejlesztésére és erősítésére, az emberi erőforrások és az intézmények fejlesztésével.
3. A Felek Konferenciája, az első találkozón meghatározza az elszámolási eljárások létrehozásának módját a műszaki és tudományos együttműködés támogatására és megkönnyítésére.
4. A Szerződő Felek - ezen Egyezmény célkitűzéseinek megfelelően - a nemzeti jogalkotással és politikájukkal összhangban elősegítik és fejlesztik a technológiák fejlesztésére és felhasználására vonatkozó együttműködési módszereket, beleértve a bennszülött közösségek technológiáit és a hagyományos technológiákat. E cél érdekében, a Szerződő Felek támogatják az együttműködést a személyzet kiképzésében és a szakemberek cseréjében is.
5. A Szerződő Felek - kölcsönös megegyezéstől függően - elősegítik az ezen Egyezmény célkitűzéseinek megfelelő technológiák fejlesztésére közös kutatási programok és közös vállalkozások létrehozását.

19. cikkely A BIOTECHNOLÓGIA KEZELÉSE ÉS AZ ABBÓL SZÁRMAZÓ HASZON ELOSZTÁSA

1. Mindegyik Szerződő Fél megfelelőképpen jogalkotási, közigazgatási vagy politikai intézkedéseket tesz annak érdekében, hogy biztosítsa a biotechnológiai kutatási tevékenységekben való hatékony részvételt azon Szerződő Felek, és különösen a fejlődő országok számára, amelyek ezen kutatásokhoz a genetikai erőforrásokat biztosítják és ahol ez lehetséges az említett Szerződő Feleknél.
2. Mindegyik Szerződő Fél megtesz minden gyakorlatilag lehetséges intézkedést a többi Szerződő Fél, különösen a fejlődő országok számára - igazságos és méltányos alapon - az utóbbi Szerződő Felek által biztosított genetikai erőforrásokon alapuló biotechnológiákból származó eredményekhez és hasznokhoz való hozzáférhetőség prioritásának támogatására és elősegítésére. Ez a hozzáférés kölcsönösen elfogadott feltételek szerint történik.
3. A Felek tekintetbe veszik egy olyan jegyzőkönyv szükségességét és módozatait, amely megfelelő eljárásokat dolgoz ki, beleértve különösen az előzetes tájékoztatási megegyezést a biotechnológia eredményeként létrejött bármely élő, módosított szervezet biztonságos szállítása, kezelése és felhasználása területén, amely kedvezőtlen hatással lehet a biológiai sokféleség megőrzésére és fenntartható hasznosítására.
4. Mindegyik Szerződő Fél közvetlenül biztosítja vagy a fennhatósága alá tartozó és a fenti 3. bekezdésben hivatkozott élő szervezeteket biztosító bármely természetes vagy jogi személy számára előírja, hogy biztosítsa azon Szerződő Fél számára, amelynek ezeket az élő szervezeteket szállítják, mindazon a felhasználásra és a biztonsági rendszabályokra vonatkozó, rendelkezésre álló információt, amelyet ez utóbbi Szerződő Fél megkövetel az ilyen élő szervezetek kezeléséhez, továbbá minden rendelkezésre álló információt a specifikus élő szervezetek lehetséges káros hatásáról.

20. cikkely PÉNZÜGYI ERŐFORRÁSOK

1. Mindegyik Szerződő Fél kötelezi magát arra, hogy lehetőségei szerint pénzügyi támogatást és ösztönzőket biztosít az olyan nemzeti tevékenységekhez, amelyek ezen Egyezmény célkitűzéseinek elérését segítik elő nemzeti terveivel, prioritásaival és programjaival összhangban.
2. A fejlett ország Felek új és kiegészítő pénzügyi forrásokat biztosítanak arra, hogy lehetővé tegyék a fejlődő ország Felek számára az ezen Egyezmény kötelezettségeinek teljesítésére tett intézkedések megvalósításából eredő, a megállapodások szerinti teljes többletköltségeinek fedezését és a rendelkezéseiből adódó előnyök kihasználását; és amely költségek tekintetében a fejlődő ország Fél és a 21. cikkelyben hivatkozott intézményi rendszer megegyeztek összhangban a Felek Konferenciája által megállapított politikával, stratégiával, program-prioritásokkal, alkalmassági kritériumokkal, valamint a többletköltségek iránymutató listájával. Más Felek, beleértve azokat az országokat, amelyek a piactudományra való átalakulás folyamatán mennek keresztül, önként vállalhatják magukra a fejlett ország Felekre vonatkozó kötelezettségeket. Ezen cikkely célja érdekében a Felek Konferenciája az első ülés alkalmával létrehozza a fejlett ország Felek és azon Felek listáját, amelyek önként vállalják a fejlett ország Felekre vonatkozó kötelezettségeket. A Felek Konferenciája időszakonként felülvizsgálja és ha szükséges módosítja a listát. Más országokból és forrásokból önkéntes alapon történő hozzájárulásokat szintén bátorítják. Ezen kötelezettségek megvalósításához számításba veszik az összegek megfelelőségének, előreláthatóságának és időbeli folyósításának szükségességét és a terhek megosztásának fontosságát a listán szereplő, támogatást nyújtó Felek között.
3. A fejlett ország Felek biztosíthatják, a fejlődő ország Felek pedig igénybe vehetik az ezen Egyezmény megvalósításával kapcsolatos pénzügyi forrásokat bilaterális, regionális és más multilaterális csatornákon keresztül is.
4. Az, hogy a fejlődő ország Felek ténylegesen milyen mértékben tesznek eleget az ezen Egyezményben előírt kötelezettségeiknek - a fejlett ország Feleknek a pénzügyi erőforrásokkal és technológia átadással kapcsolatos kötelezettségeik hatékony végrehajtásától függ, valamint ehhez teljes mértékben számításba kell venni azt aényt, hogy a fejlődő ország Felek számára az első és mindent felülmúló prioritást jelent a gazdasági és a társadalmi fejlődés, és a szegénység felszámolása.
5. A Felek teljes mértékben számításba veszik a legkevésbé fejlett országok speciális szükségleteit és sajátos helyzetét a pénzügyi támogatásra és a technológia átadásra vonatkozó tevékenységük során.
6. A Szerződő Felek továbbá figyelembe veszik a fejlődő ország Felek, különösen a kis szigetállamok sajátos feltételeit, amelyeket a biológiai sokféleségtől való függőség, annak eloszlása és helye eredményez.
7. Tekintetbe veszik továbbá a fejlődő országok speciális helyzetét, beleértve az olyan, környezeti szempontból legsebezhetőbbekét, mint amelyek arid vagy szemi-arid zónákkal, tengerparti és hegyvidéki területekkel rendelkeznek.

21. cikkely PÉNZÜGYI MECHANIZMUS

1. Ezen Egyezmény céljait teljesítendő, létre kell hozni egy mechanizmust a fejlődő ország Felek számára az anyagi erőforrások biztosítása érdekében, adományozási és koncessziós alapon, amelynek alapvető elemeit ez a cikkely írja le. A mechanizmus a Felek Konferenciájának felügyelete és irányítása alatt működik, valamint annak tartozik elszámolási kötelezettséggel, ezen Egyezmény megvalósítása érdekében. Ezen mechanizmus működését olyan intézményi struktúra valósítja meg, amelyet a Felek Konferenciájának első ülése határozhat majd meg. Ezen Egyezmény céljai érdekében a Felek Konferenciája határozza meg az ilyen források hozzáférhetőségére és felhasználására vonatkozó politikát, stratégiát, program prioritásokat és az alkalmasság kritériumait.

A hozzájárulásoknak olyanoknak kell lenniük, hogy számításba vegyék a 20. cikkelyben hivatkozott összegek előreláthatóságának, megfelelő voltának és időbeli folyósításának szükségességét összhangban a Felek Konferenciája által időszakonként meghatározott szükséges források összegével, valamint a 20. cikkely 2. bekezdésében hivatkozott listára felvett, támogatást nyújtó Felek közötti tehermegosztás fontosságát. Önkéntes hozzájárulás is tehető a fejlett ország Felek és más országok által, illetve más forrásokból. A mechanizmus demokratikus és nyílt irányítási rendszer keretében működik.

2. Ezen Egyezmény célkitűzéseinek megfelelően, a Felek Konferenciája az első ülés alkalmával meghatározza a politikát, stratégiát és program prioritásokat, valamint a pénzügyi források hozzáférhetőségének és felhasználásának részletes kritériumait és irányelveit, beleértve az ilyen felhasználás rendszeres nyomon követését és értékelését. A Felek Konferenciája a pénzügyi mechanizmus működtetésével megbízott intézményi struktúrával történt konzultáció után határoz a fenti 1. bekezdés végrehajtásához szükséges rendelkezésekről.

3. A Felek Konferenciája az Egyezmény hatálybalépését követően nem kevesebb mint két évvel és azután rendszeresen áttekinti az ezen cikkelyben megállapított mechanizmus hatékonyságát, beleértve a fenti 2. bekezdésben hivatkozott kritériumokat és irányelveket. Az ilyen felülvizsgálatok alapján, ha szükséges, megfelelő intézkedést foganatosít a mechanizmus hatékonyságának javítására.

4. A Szerződő Felek fontolóra veszik a meglévő pénzügyi intézmények megerősítését, hogy a biológiai sokféleség megőrzésére és fenntartható használatára a pénzügyi erőforrásokat biztosítsák.

22. cikkely

KAPCSOLAT MÁS NEMZETKÖZI EGYEZMÉNYEKKEL

1. A jelen Egyezmény rendelkezései nem lesznek érintik semelyik Szerződő Fél bármely létező nemzetközi megállapodásból származó jogait és kötelezettségeit, kivéve ahol azon jogok és kötelezettségek gyakorlása komoly károsodást vagy veszélyt jelentene a biológiai sokféleség szempontjából.

2. A Szerződő Felek a jelen Egyezményt a tengeri környezet vonatkozásában az Államoknak a tengerjogi egyezményből fakadó jogaival és kötelezettségeivel megegyezően valósítják meg.

23. cikkely

A FELEK KONFERENCIÁJA

1. A Felek Konferenciája ezennel megalakult. A Felek Konferenciájának első ülését az Egyesült Nemzetek Környezeti Programjának Végrehajtó Titkára ezen Egyezmény hatálybalépése után legkésőbb 1 évvel hívja össze. Azt követően, a Konferencia első találkozója által meghatározandó szabályos időközönként a Felek Konferenciájának rendes találkozóira kerül sor.

2. A Felek Konferenciájának rendkívüli üléseire a Konferencia által szükségesnek tartott időben vagy bármely fél írásbeli kérése alapján más időben is sor kerül, feltéve, hogy a Titkárságnak a kérésről szóló értesítését követő hat hónapon belül a Feleknek legalább egyharmada támogatja azt.

3. A Felek Konferenciája a magára, illetve általa létrehozott kiegészítő testületekre vonatkozó működési szabályokat, valamint a Titkárság pénzügyi ellátásának szabályozását egyhangú megállapodással fogadja el. Minden rendes ülés költségvetést fogad el a következő rendes ülésig terjedő pénzügyi periódusra.

4. A Felek Konferenciája ellenőrzi ezen Egyezmény végrehajtását és e célból:

(a) meghatározza a 26. cikkely szerint küldendő információ formáját és időszakát, valamint tanulmányozza ezen információt és bármely kiegészítő testület által benyújtott jelentéseket;

(b) felülvizsgálja a biológiai sokféleségre vonatkozó, a 25. cikkellyel összhangban adott tudományos, műszaki és technológiai tanácsot;

(c) A 28. cikkely szerint - szükség szerint - megvizsgál és elfogad jegyzőkönyveket;

- (d) A 29. és 30. cikkely szerint - szükség szerint - megvizsgál és elfogad ezen Egyezményre és mellékleteire vonatkozó módosításokat;
- (e) megvizsgál minden jegyzőkönyvre és hozzátartozó mellékletre vonatkozó módosítási javaslatot, és amennyiben úgy határoz, javasolja azok elfogadását az adott jegyzőkönyvben részes feleknek;
- (f) A 30. cikkely szerint - szükség szerint - megvizsgál és elfogad ezen Egyezményhez csatolt további mellékleteket;
- (g) olyan kiegészítő testületeket alapít, különösen a tudományos és technikai tanácsok biztosítására, amelyeket szükségesnek tart ezen Egyezmény megvalósításához;
- (h) a Titkárságon keresztül kapcsolatot tart a jelen Egyezményben foglalt ügyekkel foglalkozó egyezmények végrehajtó testületeivel abból a célból, hogy azokkal az együttműködés megfelelő formái alakuljanak ki; és
- (i) megvizsgál és vállal minden olyan további feladatot, amely az Egyezmény céljainak elérésére a működése közben nyert tapasztalatok alapján szükségessé válik.
5. Az Egyesült Nemzetek és szakosított intézményei, valamint a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség, továbbá bármely Állam, mely nem Részese ezen Egyezménynek, a Felek Konferenciáján megfigyelőként vehet részt. Bármely más kormányzati vagy nem kormányzati testület vagy ügynökség részt vehet, amely a biológiai sokféleség megőrzésével és fenntartható használatával kapcsolatos kérdésben illetékes, amennyiben a Titkárságot a Felek Konferenciájának egy ülésen történő megfigyelői státuszú részvételi szándékáról értesítette, hacsak a jelenlevő Felek legalább egyharmada azt nem ellenzi. A megfigyelők bebocsátása és részvétele a Felek Konferenciája által elfogadott eljárási szabályzattól függ.

24. cikkely TITKÁRSÁG

1. A Titkárság ezennel megalakul. Feladatai:
- (a) A 23. cikkelyben meghatározott Felek Konferenciája üléseinek megszervezése és kiszolgálása;
- (b) Bármely jegyzőkönyvben a számára meghatározott feladatok ellátása;
- (c) Az Egyezmény szerinti feladatainak végrehajtásáról jelentések készítése és ezek bemutatása a Felek Konferenciáján;
- (d) Együttműködés más érintett nemzetközi testületekkel és különösen olyan adminisztratív és szerződéses megállapodások létesítése, amelyekre feladatainak hatékony ellátása érdekében szükség lehet;
- (e) a Felek Konferenciája által meghatározott más feladatok ellátása.
2. A Felek Konferenciája az első rendes ülésén nevezi ki a titkárságot azon létező, kompetens nemzetközi szervezetek közül, amelyek jelezték szándékukat az ezen Egyezményben meghatározott titkársági feladatok ellátására.

25. cikkely KIEGÉSZÍTŐ TESTÜLET A TUDOMÁNYOS, MŰSZAKI ÉS TECHNOLÓGIAI TANÁCSADÁSRA

1. A tudományos, műszaki és technológiai tanácsadás biztosítására ezennel megalakul egy kiegészítő testület, hogy a Felek Konferenciáját és - megfelelőképpen - ennek más kiegészítő testületeit a jelen Egyezmény megvalósítására vonatkozó időszerű tanáccsal lássa el. Ez a testület minden Fél részvételére nyitva áll és abban helyet kapnak a különböző tudományágak képviselői. Tagjai az idevágó szakterületekhez értő kormány-képviselők. Munkájáról minden vonatkozásban rendszeresen jelentést tesz a Felek Konferenciájának.

2. A Felek Konferenciájának felügyelete alatt, az általa meghatározott irányelvekkel összhangban - kérése alapján - ezen testület:

- (a) a biológiai sokféleség helyzetéről tudományos és műszaki értékelést ad;
  - (b) Tudományos és műszaki értékelését készíti a jelen Egyezmény rendelkezései alapján tett intézkedések típusainak hatásairól;
  - (c) Azonosítja azokat az újító jellegű, hatékony és korszerű technológiákat és eljárásokat, amelyek a biológiai sokféleség megőrzésével és fenntartható használatával kapcsolatosak, továbbá tájékoztat az ilyen technológiák fejlesztése és/vagy átadása elősegítésének módjairól és eszközeiről;
  - (d) Tanácsot ad a biológiai sokféleség megőrzésével és fenntartható használatával kapcsolatos tudományos programokra és a nemzetközi kutatási-fejlesztési együttműködésre; és
  - (e) Válaszol azokra a tudományos, műszaki, technológiai és módszertani kérdésekre, amelyeket a Felek Konferenciája és annak kiegészítő testületei ehhez a testülethez intézhetnek.
3. Ezen testület funkcióit, hatáskörét, szervezetét és működését a Felek Konferenciája tovább alakíthatja.

26. cikkely BESZÁMOLÓK

Mindegyik Szerződő Fél a Felek Konferenciáján meghatározandó időszakonként a Konferencia előtt beszámol ezen Egyezmény előírásainak végrehajtására tett intézkedéseiről és azok hatékonyságáról az Egyezmény céljainak megvalósítását illetően.

27. cikkely VITÁK RENDEZÉSE

1. Ezen Egyezmény értelmezésének, illetve alkalmazásának kérdésében a Szerződő Felek közötti vita esetén az érintett felek tárgyalás útján keresik a megoldást.
2. Ha tárgyalással a Felek nem tudnak egyezsége jutni, közösen egy harmadik fél jószolgálatát vagy közvetítését kérhetik.
3. Ezen Egyezmény ratifikálása, elfogadása, jóváhagyása, a hozzá való csatlakozás során vagy bármikor később, egy állam vagy regionális gazdasági integrációs szervezet írásban nyilatkozatot tehet a Letéteményesnek, hogy azon vitákban, amelyek az 1. vagy 2. bekezdés szerint nem rendezhetők, kötelező jelleggel az alábbi megoldások közül az egyiket vagy mindkettőt fogadja el:
  - (a) Döntőbíráskodás a II. Melléklet 1. részében lefektetett eljárással összhangban;
  - (b) A vita betérjesztése a Nemzetközi Jogbírósághoz.
4. Ha a vitázó felek a fenti 3. bekezdésnek megfelelően nem fogadták el ugyanazt vagy valamilyen más eljárást, a vitát az II. Melléklet 2. részének megfelelően békéltetésre továbbítják, hacsak a felek másként nem egyeznek meg.
5. E cikkely rendelkezései minden jegyzőkönyvre vonatkoznak, kivéve, ha az illető jegyzőkönyv másként rendelkezik.

28. cikkely JEGYZŐKÖNYVEK ELFOGADÁSA

1. A Szerződő Felek együttműködnek ezen Egyezmény jegyzőkönyveinek megszerkesztésében és elfogadásában.
2. A jegyzőkönyveket a Felek Konferenciájának egy találkozója fogadja el.
3. Bármely javasolt jegyzőkönyv szövegét a Titkárság legalább hat hónappal a találkozó előtt a szerződő Felekkel ismerteti.

29. cikkely

AZ EGYEZMÉNY VAGY A JEGYZŐKÖNYVEK MÓDOSÍTÁSA

1. Ezen Egyezmény módosítására bármely szerződő Fél javaslatot tehet. Bármely jegyzőkönyv módosítására az adott jegyzőkönyvben részes bármelyik Fél tehet javaslatot.
2. Az Egyezményre vonatkozó módosításokat a Felek Konferenciájának ülése fogadja el. Bármely jegyzőkönyv módosítását az adott jegyzőkönyvben részes Felek találkozója fogadja el. Az Egyezmény vagy valamelyik jegyzőkönyve módosítására tett bármely javaslat szövegét, hacsak másként nem rendelkezik egy ilyen jegyzőkönyv, a Titkárságnak a szóbanforgó jogi eszközben részes Felekkel legalább hat hónappal azelőtt kell ismertetni, mielőtt arra a találkozóra sor kerül, amelyen javasolják annak elfogadását. A titkárság ezen Egyezmény aláíróival is közli a javasolt módosításokat tájékoztatás céljából.
3. A Felek minden erőfeszítést megtesznek azért, hogy közös megegyezéssel jussanak egyezsége ezen Egyezmény vagy bármely jegyzőkönyv módosítási javaslatáról. Ha az egyetértés kialakítása érdekében már mindent megtettek, de mégsem jutottak megállapodásra, akkor utolsó lehetőségként a módosítást szavazással fogadják el, az adott jogi eszközben részes azon Felek kétharmados többségével, amelyek jelen vannak és szavaznak az ülésen, és azt a Letéteményes elküldi az összes Félnek ratifikálás, elfogadás és jóváhagyás céljából.
4. A módosítások ratifikálását, elfogadását vagy jóváhagyását írásban közlik a Letéteményessel. A fenti 3. bekezdés szerint elfogadott módosítások kilencven nappal azután lépnek hatályba az azt elfogadó Felek számára, hogy letétbe helyezték az Egyezmény Szerződő Felei vagy az adott jegyzőkönyvben részes Felei legalább kétharmadának ratifikáló, elfogadó vagy jóváhagyó dokumentumait, hacsak a jegyzőkönyv másként nem rendelkezik. Ezt követően a módosítások bármely más Fél számára kilencven nappal azután lépnek hatályba, amikor az adott Fél a módosításokat ratifikáló, elfogadó vagy jóváhagyó dokumentumait letétbe helyezi.
5. Ezen cikkely céljaira a "jelenlévő és szavazó Felek" a jelenlévő és igennel vagy nemmel szavazó Feleket jelenti.

30. cikkely

MELLÉKLETEK ELFOGADÁSA ÉS MÓDOSÍTÁSA

1. Jelen Egyezmény vagy bármelyik jegyzőkönyv mellékletei az Egyezmény vagy a jegyzőkönyv szerves részét képezik, ahogy egy hivatkozás ezen Egyezményre vagy jegyzőkönyveire egyben hivatkozást jelent bármely hozzá tartozó mellékletére is, hacsak nincs kifejezetten más rendelkezés. Az ilyen mellékletek eljárási, tudományos, műszaki és adminisztratív ügyekre korlátozódnak.
2. Hacsak nincs másként valamely jegyzőkönyvben a mellékletére vonatkozóan megadva, a következő eljárás alkalmazandó az Egyezmény vagy a jegyzőkönyvek újabb mellékleteivel kapcsolatos javaslatra, elfogadásra és életbelépésre vonatkozóan:
  - (a) Az Egyezmény vagy bármely jegyzőkönyv mellékleteit a 29. cikkelyben foglalt eljárás szerint javasolják és fogadják el;
  - (b) Bármelyik olyan Fél, amelyik nem tud elfogadni egy újabb ezen Egyezményhez csatolt vagy egy olyan jegyzőkönyv mellékletét, amelyben részes Fél, erről írásban értesíti a Letéteményest, a Letéteményestől kapott, az elfogadásra vonatkozó értesítés keltétől számított egy éven belül. A Letéteményes minden Felet haladéktalanul értesít minden ilyen bejelentésről. Egy Fél bármikor visszavonhatja egy korábbi, az elfogadást elutasító bejelentését és ezzel a mellékletek hatályba lépnek az adott Fél számára az alábbi (c) pont szerint.
  - (c) az elfogadásra vonatkozó letéteményesi értesítés keltétől számított egy év elteltével a mellékletek hatályba lépnek ezen Egyezmény vagy bármely vonatkozó jegyzőkönyv minden olyan részes Fele számára, amelyek a fenti (b) pontnak megfelelően nem tesznek észrevételt.

3. Az Egyezmény mellékletével vagy bármelyik jegyzőkönyv mellékletével kapcsolatos módosításokra vonatkozó javaslat, elfogadás és hatályba lépés ugyanazt az eljárást követi, mint az Egyezmény mellékletére vagy bármely jegyzőkönyv mellékletére vonatkozó javaslat, elfogadás és hatályba lépés.

4. Ha egy újabb melléklet vagy egy melléklet módosítása ezen Egyezmény vagy bármelyik jegyzőkönyv módosításával függ össze, az újabb melléklet vagy módosítás nem lép hatályba addig, amíg az Egyezményre vagy bármelyik jegyzőkönyvre vonatkozó módosítás hatályba nem lép.

31. cikkely SZAVAZATI JOG

1. Kivéve az alábbi 2. bekezdés rendelkezésének esetét, ezen Egyezmény vagy bármelyik jegyzőkönyv minden Szerződő Fele egy szavazattal rendelkezik.

2. A regionális gazdasági integrációs szervezetek illetékességi ügyekben annyi szavazattal gyakorolják szavazati jogukat, amennyi az Egyezmény vagy a szóbanforgó jegyzőkönyv Szerződő Felei között a tagállamaik száma. E szervezetek nem gyakorolhatják szavazati jogukat, ha tagállamaik teszik ezt és fordítva.

32. cikkely AZ EGYEZMÉNY ÉS JEGYZŐKÖNYVEINEK VISZONYA

1. Egy állam vagy egy regionális gazdasági integrációs szervezet nem lehet egy jegyzőkönyvben részes Fél, ha nem volt, vagy nem lett egyidejűleg az Egyezményben részes Szerződő Fél is.

2. A jegyzőkönyvekben szereplő döntések csak a jegyzőkönyvben részes Felekre vonatkoznak. A jegyzőkönyvet nem ratifikáló, azt nem elfogadó vagy nem megerősítő Szerződő Fél megfigyelőként vehet részt az e jegyzőkönyvben részes Felek ülésén.

33. cikkely ALÁÍRÁS

Ez az Egyezmény aláírható Rio de Janeiróban minden állam és regionális gazdasági integrációs szervezet által 1992. június 5-étől 1992. június 14-éig, és az Egyesült Nemzetek székházában, New Yorkban 1992. június 15-étől 1993. június 4-éig.

34. cikkely RATIFIKÁLÁS, ELFOGADÁS VAGY MEGERŐSÍTÉS

1. Ezen Egyezmény és bármelyik jegyzőkönyv ratifikálható, elfogadható vagy megerősíthető államok és regionális gazdasági integrációs szervezetek által. A ratifikálás, elfogadás vagy megerősítés dokumentumait a Letéteményesnél helyezik el.

2. A fenti 1. bekezdésben említett bármely szervezet, ha ezen Egyezmény vagy egy jegyzőkönyv Szerződő Felévé válik anélkül, hogy bármelyik tagállama Szerződő Fél lenne, kötelezi magát az Egyezmény és bármelyik jegyzőkönyv betartására. Ilyen szervezetek esetében, ha egy vagy több tagállamuk az Egyezményben vagy a vonatkozó jegyzőkönyvben Szerződő Fél, a szervezet és annak tagállamai döntenek megfelelőképpen az Egyezményből vagy jegyzőkönyvből eredő kötelezettségek végrehajtásának felelősségéről. Ilyen esetekben a szervezetek és a tagállamok nem illetékesek egyidejűleg a jogok gyakorlására az Egyezmény vagy a vonatkozó jegyzőkönyv alapján.

3. A fenti 1. bekezdésben említett szervezetek a ratifikáló, elfogadó vagy megerősítő dokumentumaikban nyilatkoznak illetékességi körükről az Egyezményben vagy a vonatkozó jegyzőkönyvben szabályozott ügyek tekintetében. Ezek a szervezetek ugyancsak közlik a Letéteményessel az illetékességi körükre vonatkozó bármely változást.

35. cikkely CSATLAKOZÁS

1. Az Egyezmény és bármelyik jegyzőkönyv csatlakozásra nyitva áll az Államok és regionális gazdasági integrációs szervezetek számára azután is, hogy az Egyezmény vagy a vonatkozó jegyzőkönyv aláírási határideje lejárt. A csatlakozás dokumentumát a Letéteményesnél helyezik el.
2. A fenti 1. bekezdésben említett szervezetek csatlakozási dokumentumaikban nyilatkoznak illetékességükről az Egyezményben vagy a vonatkozó jegyzőkönyvben szabályozott ügyek tekintetében. Ezek a szervezetek értesítik a Letéteményest az illetékességükre vonatkozó bárminemű változásról is.
3. A 37. cikkely 2. bekezdésének rendelkezései azokra a regionális gazdasági integrációs szervezetekre is vonatkoznak, amelyek ehhez az Egyezményhez vagy bármely jegyzőkönyvhöz csatlakoznak.

36. cikkely HATÁLYBALÉPÉS

1. Az Egyezmény a harmincadik ratifikáló, elfogadó, megerősítő vagy csatlakozó dokumentum letétbe helyezésének napját követő kilencvenedik napon lép hatályba.
2. Bármelyik jegyzőkönyv olyan számú ratifikáló, elfogadó, megerősítő vagy csatlakozó dokumentum letétbe helyezésének időpontjától számított kilencvenedik napon lép hatályba, amennyit a vonatkozó jegyzőkönyv meghatároz.
3. Minden Szerződő Fél számára, amelyik a harmincadik ratifikáló, elfogadó vagy megerősítő dokumentum letétbe helyezése után ratifikálja, fogadja el, erősíti meg ezen Egyezményt vagy csatlakozik ahhoz, az kilencven nappal azt követően lesz hatályos, hogy az adott Szerződő Fél a ratifikáló, elfogadó, megerősítő vagy csatlakozó dokumentumát letétbe helyezte.
4. Bármelyik jegyzőkönyv, hacsak a jegyzőkönyv másként nem rendelkezik, a jegyzőkönyvet ratifikáló, elfogadó vagy megerősítő, vagy ahhoz csatlakozó Szerződő Fél számára akkor lesz hatályos, miután a fenti 2. bekezdés szerint az hatályba lép kilencven nappal azt követően, hogy az adott Szerződő Fél letétbe helyezi a ratifikáló, elfogadó, megerősítő vagy csatlakozó dokumentumát, vagy azon a napon, amikor az Egyezmény a Szerződő Fél számára hatályba lép, aszerint, hogy melyik következik be későbbi időpontban.
5. A fenti 1. és 2. bekezdés alkalmazásánál bármely regionális gazdasági integrációs szervezet által letétbe helyezett dokumentum nem számítható hozzá ezen szervezet tagállamai által már letétbe helyezettekhez.

37. cikkely FENNTARTÁSOK

Az Egyezményhez nem lehet fenntartásokat csatolni.

38. cikkely FELMONDÁS

1. Jelen egyezmény egy Szerződő Félre érvényes hatályba lépésének időpontját követő két év elteltével a Szerződő Fél felmondhatja az Egyezményt a Letéteményeshez benyújtott írásos nyilatkozattal.
2. Az ilyen felmondás a Letéteményes általi átvételének időpontjától számított egy év elteltével lép érvénybe, vagy olyan későbbi időpontban, amelyet a felmondó nyilatkozat megad.
3. Az ezen Egyezményt felmondó bármelyik Szerződő Felet egyúttal úgy kell tekinteni, mint amelyik felmondja azon jegyzőkönyveket is, amelyekben részes fél.

39. cikkely

PÉNZÜGYI IDEIGLENES RENDELKEZÉSEK

Feltéve, hogy a 21. cikkely követelményeinek megfelelően teljesen átszervezték az Egyesült Nemzetek Fejlesztési Programja, az Egyesült Nemzetek Környezeti Programja és a Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bank Globális Környezeti Alapját, az lesz a 21. cikkelyben hivatkozott intézményi struktúra, ideiglenes alapon, az ezen Egyezmény hatályba lépése és a Felek Konferenciájának első ülése közötti időszakban, vagy ameddig a Felek Konferenciája meg nem határozza, hogy milyen intézményi szervezetet jelölnek ki a 21. cikkelynek megfelelően.

40. cikkely

TITKÁRSÁGI IDEIGLENES RENDELKEZÉSEK

Az Egyesült Nemzetek Környezeti Programjának Végrehajtó Igazgatója által biztosítandó titkárság lesz ideiglenes alapon a 24. cikkely 2. bekezdésében hivatkozott titkárság, az Egyezmény hatályba lépése és a Felek Konferenciájának első ülése közötti időszakra.

41. cikkely

LETÉTEMÉNYES

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének Főtitkára látja el ezen Egyezmény és bármelyik jegyzőkönyv Letéteményesi feladatait.

42. cikkely

HITELES SZÖVEGEK

Ezen Egyezmény eredeti példányát, melynek arab, kínai, angol, francia, orosz és spanyol nyelvű szövegei egyaránt hiteles, az Egyesült Nemzetek Szervezetének Főtitkáránál helyezik letétbe. AMINEK TANÚBIZONYSÁGÁUL az alulírottak, arra kellő felhatalmazással rendelkezvén, aláírták ezt az Egyezményt.

Készült Rio de Janeiróban 1992. június 5. napján.

AZONOSÍTÁS ÉS ELLENŐRZÉS

1. Ökológiai rendszerek és élőhelyek: nagy diverzitású, nagyszámú endémikus vagy veszélyeztetett fajt, vagy eredeti élőhelyet tartalmaznak; vándorló fajok számára szükségesek; társadalmi, gazdasági, kulturális vagy tudományos jelentőségűek; vagy amelyek reprezentatívak, egyedülállóak vagy kulcsfontosságú evolúciós vagy más biológiai folyamatokkal kapcsolatosak;
2. Fajok és közösségek, amelyek: veszélyeztetettek; a házasított vagy termesztett fajok vad rokonai; orvosi, mezőgazdasági vagy más gazdasági értékek; vagy társadalmi, tudományos vagy kulturális fontosságúak; vagy fontosak a biológiai sokféleség megőrzésének és fenntartható használatának kutatásában úgy, mint az indikátor fajok; és
3. A társadalmi, tudományos vagy gazdasági jelentőségű, meghatározott genomok és gének.

1. RÉSZ A DÖNTŐBÍRÓSÁGI ELJÁRÁS

1. cikkely

A felperes fél értesíti a titkárságot, hogy a felek a 27. cikkely szerinti döntésre egy vitát terjesztenek elő. Az értesítés közli a döntőbírói eljárás tárgyát és tartalmazza különösen az Egyezménynek vagy a jegyzőkönyvnek azokat a cikkelyeit, amelyek értelmezéséről vagy alkalmazásáról van szó. Ha a felek a vita tárgyának kérdésében nem értenek egyet a bíróság Elnökének kinevezése előtt, a döntőbírói eljárás fogja meghatározni a tárgyat. A Titkárság az így kapott információt az Egyezmény vagy a vonatkozó jegyzőkönyv összes Szerződő Feléhez továbbítja.

2. cikkely

1. Két fél közötti vitában a döntőbírói eljárás három tagból áll. A vitában érintett mindegyik fél kijelöl egy döntőbírói eljárást és az így kinevezett két döntőbíró közös megegyezéssel egy harmadik döntőbírói eljárást jelöl ki, aki a bíróság elnöke lesz. Ez utóbbi nem lehet a vitázó felek egyikével sem azonos nemzetiségű, nem lehet szokásos lakóhelye sem egyik fél területén, nem lehet alkalmazottja egyik félnek sem és nem lehet olyan sem, aki az ügyel más minőségben már foglalkozott.
2. Több mint két felet érintő vitában az azonos érdekű felek közös megegyezéssel egy döntőbírói eljárást jelölnek ki.
3. Bármely megüresedett tisztség a kezdeti kijelöléssel azonos módon töltendő be.

3. cikkely

1. Ha a döntőbírói eljárás Elnöke a második döntőbírói eljárást követő két hónapon belül nincs kijelölve, az Egyesült Nemzetek Szervezetének Főtitkára az egyik fél kérésére további két hónapon belül kijelöli az Elnököt .
2. Ha a vitában résztvevő egyik fél nem jelöl ki döntőbírói eljárást a felszólítás átvételétől számított két hónapon belül, a másik fél tájékoztathatja a Főtitkárt, aki további két hónapon belül megteszi a kijelölést.

4. cikkely

A döntőbírói eljárás döntéseit a jelen Egyezmény, a vonatkozó jegyzőkönyvek rendelkezéseivel és a nemzetközi joggal összhangban hozza meg.

5. cikkely

Hacsak a vitázó felek másként nem egyeznek meg, a döntőbírói eljárás határozza meg saját eljárási szabályait.

6. cikkely

A döntőbírói eljárás valamelyik fél kérésére lényegi, ideiglenes védelmi intézkedéseket javasolhat.

7. cikkely

A vitázó felek elősegítik a döntőbírói eljárás munkáját minden rendelkezésükre álló eszközzel különösképpen úgy, hogy:

- (a) Ellátják minden vonatkozó dokumentummal, információval és eszközzel; és
- (b) Ha szükséges, lehetővé teszik tanúk vagy szakértők felkérését és bizonyítékaik megszerzését.

8. cikkely

A felek és a döntőbírók kötelezik magukat a döntőbírótság eljárása során kapott bármely információ bizalmosságának védelmére.

9. cikkely

Hacsak a döntőbírótság az eset különleges körülményei miatt másként nem határoz, a bíróság költségeit a vitázó felek egyenlő arányban viselik. A döntőbírótság minden költségéről feljegyzést készít, és végösszegét benyújtja a feleknek.

10. cikkely

Bármely Szerződő Fél, amelyik a vita tárgyában jogilag érdekelt és amelyet az ügyben hozott döntés érinthet, a bíróság beleegyezésével beleszólhat az eljárásba.

11. cikkely

A bíróság meghallgathatja és megállapíthatja azokat az ellenkereseteket, amelyek közvetlenül a vitatott ügy kapcsán vetődnek fel.

12. cikkely

A döntőbíróági eljárásra és tárgyra vonatkozó döntések a tagok többségi szavazatával születnek.

13. cikkely

Ha a vitatkozó felek egyike a döntőbírótság előtt nem jelenik meg, vagy elmulasztja ügyének védelmét, a másik fél kérheti az eljárás továbbfolytatását és ítéletének meghozatalát. Egy fél távolmaradása vagy ügyében a védekezés elmulasztása nem jelent akadályt az eljárásban. Végző döntésének meghozatala előtt a döntőbírósnak meg kell bizonyosodnia arról, a kereset tényszerűen és jogilag egyaránt megalapozott.

14. cikkely

A bíróság végző döntését teljes megalakulásának időpontját követő öt hónapon belül hozza meg, hacsak nem tartja szükségesnek a határidő meghosszabbítását legfeljebb öt hónappal.

15. cikkely

A döntőbírótság jogerős döntése a vita tárgyára korlátozódik és kifejti az annak alapjául szolgáló indokokat. Tartalmazza a résztvevő tagok nevét és a jogerős döntés dátumát. A bíróság bármely tagja eltérő vagy különvéleményt csatolhat a végző döntéshez.

16. cikkely

Az ítélet a vitázó felek számára kötelező. Fellebbezésnek helye nincs, hacsak a vitázó felek nem egyeztek meg előzetesen egy fellebbviteli eljárásban.

17. cikkely

A jogerős döntés értelmezésének vagy végrehajtásának módjával kapcsolatos bárminemű esetleges ellentmondást a vitázó felek között bármelyik fél döntésre felterjeszheti az azt meghozó döntőbírósnak.

2. RÉSZ BÉKÉLTETÉS

1. cikkely

A vitázó felek valamelyikének kérésére békéltető bizottság alakul. A bizottság, hacsak a felek másként nem egyeznek meg, öt tagból áll, a szóbanforgó Felek mindegyike kettőt jelöl ki, s ezek együttesen egy Elnököt választanak.

2. cikkely

Több mint két Felet érintő vitában az azonos érdekű felek közös megegyezéssel jelölik ki bizottsági tagjaikat. Ahol két vagy több fél érdeke különböző, vagy nincs egyetértés abban, hogy közös érdekűek lennének, külön jelölik ki tagjaikat.

3. cikkely

Ha a felek a békéltető bizottság megalakítása iránti igényük benyújtása után két hónapon belül nem teszik meg kinevezéseiket, akkor, ha az igényt benyújtó Fél ezt kéri, az Egyesült Nemzetek Főtitkára teszi meg e kinevezéseket további két hónapon belül.

4. cikkely

Ha a bizottság utoljára kinevezett tagjának kinevezési ideje után két hónappal a békéltető bizottság Elnökét nem választják meg, az egyik fél kérésére az Egyesült Nemzetek Főtitkára további két hónapon belül kijelöl egy Elnököt.

5. cikkely

A békéltető bizottság tagjainak többségi szavazatával hozza meg döntéseit. Hacsak a felek másként nem egyeznek meg, eljárásukat maguk határozzák meg. A vita megoldására javaslatot tesznek, melyet a felek jóhiszeműen fontolóra vesznek.

6. cikkely

A békéltető bizottság kompetenciájával kapcsolatos nézeteltérést a bizottság dönti el.